

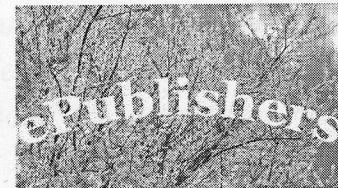
Roman de Valeriu Anghel

VALERIU ANGHEL

IN LOC DE PREFAȚĂ

PRINTRE ȘĂTRARI

Roman

Această carte se publică în ediții tipărite și digitale.

Coperta: Leo Orman

Ilustrația copertei: Tabără de țigani de lângă

Düsseldorf, ulei pe pânză de Emil Volkers (1831–1905)

© 2019 ePublishers. Toate drepturile rezervate.

ISBN 978-606-716-982-9

Pentru mai multe informații privind această carte,
scrieți la info@ePublishers.info.

www.ePublishers.ro
www.ePublishers.us
www.LibrariaCoresi.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANGHEL, VALERIU

Printre șătrari : roman / Valeriu Anghel. – București : ePublishers,

2019

ISBN 978-606-716-982-9

821.135.1

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Romanul „Printre șătrari”, prezentat la Concursul „Mihail Sadoveanu”, este scris în stilul marelui povestitor al cărui nume îl poartă acest concurs. Epicul, bine condus de autor, face trimitere la proza dintre cele două războaie, la romanele în care lupta dintre bine și rău este net conturată, fără analize psihologice, descrieri ample de atmosferă și spațiu.

Ațiunea romanului se petrece pe Valea Tazlăului. Toader și Petrică, cei doi eroi principali ai romanului, slugi ale unui boier, reușesc să fugă de pe moșia acestuia, primul fiind declarat mort, iar cel de-al doilea dispărut fără urmă, după un incendiu la conac provocat de Petrică.

Ioana, iubita din tinerețe a lui Toader rămâne însărcinată și nu se mai căsătorește, deși boierul și-ar dori-o de soție. Toader ajunge, după mai multe peripeții, bulibașă de țigani, iar Petrică – ofițer de jandarmi.

După 15 ani, Petrică se întoarce în satul său să se răzbune pe boier. Toate crimele boierului puse la cale împreună cu șeful de post sunt descoperite, în prezența unui tânăr judecător, iar cei vinovați sunt pedepsiți.

Romanul este scris alert, ușor reportericesc, iar construcția lui este aproape perfectă. Autorul reușește să emoționeze cititorul prin fraze scurte și bine plasate în context pentru a crea atmosferă.

Nicolae SAVA

O căldură înăbușitoare se prăvălea asupra Tazlăului și doar bătrânele sălcii și tinerii arini aduceau o adiere de răcoare gloatei de fetișcane cu sânii goi ce se bălăceau în ghiolul nu prea adânc al Tazlăului, apă din apropierea satului. Râsetele și zbenguiala fură întrerupte o clipă de țipătul unei codane blonde ce ieșise la mal să se îmbrace, dar se aruncă înapoi în apa clocotitoare, acoperindu-și trupul gol, încă neîmplinit, cu valurile protectoare.

În locul unde erau hainele, lângă tufișul de arini, stătea, cu ochii holbați, ca împietrit, un tânăr cu părul negru ca smoala, cu ochii scânteietori, dar palid și subțirel, cu o cămașă îmbibată de transpirație și cârpiță pe la coate.

Fata blondă scoase o pietricică din apă și o aruncă spre tânărul cu părul negru, zicând:

– Să-ți fie rușine, Toadere, că pândești fetele când se scaldă. Mâine, poimâine te-nsori și tu te zgâiești printre sălcii, să vezi ce nu trebuie. Ia șterge-o, că vreau să mă îmbrac!

– Ia-i curios și el, fă Ioană, să vadă înainte de însurătoare – sări cu gura Maria lui Turcu, despre care umbla zvonul că-i cam rea de muscă și se ține de capul jandarmului ăla tânăr, venit de curând în sat.

– Și-apoi ce te mai ferești, Ioană, că luna viitoare tot ți-o vede, că de, nu eu țiș mireasă, ci tu și ori acum, ori peste o lună, tot una-i.

Toader se-nroși puțin, dar începu a râde privind cu ochi hulpavi la Ioana, căreia i se mai vedeau doar năsul obraznic și bucele blonde din apă.

– Hai, Toadere, zău, mi-e frig de-acuma, întoarce-te și pleacă, să-mi iau cămașa, că doar n-oi ieși așa în fața ta.

Flăcăul zâmbi, mai aruncă o privire furișă spre Maria lui Turcu, care-și scosese ispititoare sâni ca două mere coapte și se întoarse cu spatele, îndepărtându-se până în dosul unei colibe, făcută de copiii ce pășteau prin apropiere vitele sau caii. Se așeză pe iarba grasă și mare cu miros de luncă și, cu mâinile sub cap, privea printre crengile unui arin la soarele strălucitor ce-și trimitea săgețile de foc pe pământ. Aștepta fremătând apropierea Ioanei, știa că peste puțin timp i se va arunca de gât, proaspătă, mirosind a iarbă și lapte crud.

Ioana nu împlinise încă 16 ani și dragostea lor, la început tăinuită, dura de aproape doi ani. Mama Ioanei murise de o boală necunoscută și o lăsase singură pe lume. Pe tată nici nu-l cunoscuse, căzuse la pădure un copac peste el și-l strivise când ea avea doar doi ani. Mama o crescuse cum putuse, muncind din greu pe pământurile moșierului Spiridon Gavrilescu, până murise. Nici Toader nu avusese parte de tată, fiind ucis mișelește, cu o lovitură de cuțit, într-o noapte când se întorcea din satul vecin, unde vânduse un cal. El n-avea decât șase ani și-și amintește doar cum îl purta taică-său prin grădină, urcându-l în spatele unei gloabe de cal. De la șapte ani argătea la vitele și caii conului Spiridon Gavrilescu, sculându-se cu noaptea-n cap și culcându-se de multe ori flămând în ieslele vitelor sau pe lângă caii pe care-i creștea și-i îndrăgise mult.

Se trezi din visare când două mâini mici îi apăsă ochii și apoi un trup fierbinte și pietros i se cuibări la piept. Buzele li se împreună într-un sărut lung, nesățios.

* * *

La marginea satului, sub un plop înalt, cu frunze tremurătoare, doi țigani transpirați de căldură mânuiau arcușurile viorilor, iar flăcăii și fetele frământau pământul cu picioarele goale, într-un ritm drăcesc. Era obișnuită hora de fiecare duminică, atunci când atât tinerii, cât și bătrânii mai uitau de necazurile vieții. Duminica era ziua fericirii. Câțiva moșnegi răsuceau țigări și se cinsteau dintr-o ploscă pântecoasă cu rachiul dezlegător de limbi și voie bună; două babe știrbe priveau, dând cu nostalgie din cap, gândindu-se la tinerețea lor trecută, în timp ce Toader o învățea de mama focului pe Ioana, doar-doar o va face să zică: „Gata, Toadere, am obosit, nu mai pot”, dar tot el fu primul care cedă; zvărluga de lângă el răsese, arătându-și dinții frumoși și făcându-i cu ochiul, parcă zicându-i: „Ai văzut? Tot eu sunt mai tare!”

Băiatul o strânse protector la piept și se așeză pe o buturugă ce ținea loc de scaun. Soarele asfințise și hora se sparse cu o încăierare între doi flăcăiandri cărora abia le mijeja mustața, încăierare pornită de la o fetișcană ce se nimerise să le cadă cu tronc la amândoi odată. Au fost repede despărțiți de cârja lui moș Ion Scurtu, după cum îi spuneau sătenii, fiindcă avea un picior mai scurt, și puși pe fugă în râsetele moșnegilor care parcă abia așteptau asemenea încăierări.

Toader cuprinse mijlocul fetei și o luară agale spre casă. Erau aproape vecini, o mică pădurice de salcâmi le despărțea casele. Ioana avea o căsuță mică din pământ, cu paie, un fel de bordei, perete în perete cu grajdul pentru bătrâna vacă...

Într-o căsuță asemănătoare, cu două cămăruțe, cu ferestre mici, trăiau Toader cu mama lui. Bătrâna era o femeie blândă, pe fața ei se citeau necazurile vieții și o sclipire de bucurie și mândrie maternă când își privea fiul. Mai avusese o fată și un băiat, dar fata îi murise la naștere, iar băiatul îi urmă, mai mult de foame, la câteva luni de la venirea sa pe lume. După moartea bărbatului, singura mângâiere și sprijin îi rămăsese Toader și suferea cumplit când vedea cum trudește de dimineța până seara în grajdurile moșierului Gavrilescu, mânca-l-ar ciorile, după cum blestema câteodată, privind cu supărare casa mare boierească, pentru care trudea tot satul. Bătrâna aștepta apariția fiului, se temea pentru el, știa că flăcăii se încăierau la hore și Toader avea sângele iute, se mânia ușor și privea cu nepăsare dezarmantă la câte unul ce scotea de la brâu cuțitul. Era iute în mișcări, îl văzuse, odată, încăierându-se cu doi argați de la oi și asistase neputincioasă cum îl loveau sălbatic unde nimereau. Băiatul sărise ca un arc și puse mâna pe o funie udă, lovindu-i pe cei doi până ce căzură la pământ. Unul dintre ei se prefăcu leșinat și, când fiul ei se aplecă asupra lui, îi repezi cuțitul la gât, făcându-i o creștătură adâncă din care țâșni sângele. Mama scoase un țipăt și leșină, nemaiauzind urletul argatului căruia Toader, cu o mișcare iute, îi rupsese brațul.

Atunci Ioana, care apăruse cu alte două fetișcane ce roboteau prin casa boierească, alergase de la mamă la fiu și de la fiu la mamă, grijulie, pentru viața amândurora. Își smulse o bucată din cămășuța subțire și-i bandajă gâtul băiatului ce

stătea uimit parcă de curajul lui în fața celor doi vlăjgani, dar de fapt amuțise în fața frumuseții aceleia blonde, ce-și rupsese poate singura cămașă pentru a-l îngriji pe el. Ochii li se întâlneau, se priviră un timp nemișcați și amândoi fură străbătuți de un fior necunoscut până atunci.

Băiatul fluieră scurt de doua ori. Știa că maică-sa îl aude și fluieratul lui vesel o liniștea pe bătrână. Cuprinzând-o de mijloc pe fata ce părea un fulg în mâinile lui, o trecu micul pârleaz, ocoli fântâna cu ciutura veche, ce scârția la adierea vântului și intră aplecat în cămăruța scundă și întunecoasă, dar curată, cu miros de busuioc, unde dormea Ioana. Grivei nici nu se mișcă de lângă ușă, își cunoștea musafirul, ba era chiar bucuros când simțea prezența flăcăului, că aproape de fiecare dată acesta îi aducea câte ceva de mâncare, sau se mulțumea uneori și cu scărpinatul între urechile dupuroase.

Fata aprinse un opaiț și se strecură ca o pisică la pieptul flăcăului. Se așeză pe lavița mare ce ținea și loc de pat. Părul fetei, mătăsos și lung, galben ca spicul grâului, mirosea a iarbă și busuioc.

Toader o mângâie dragăstos și ea se lipi mai tare de el.

– Spune-mi, Toadere, mă iubești mult? gănguri ea, răsfirându-i părul de pe piept și făcându-l să simtă un fior în tot corpul.

– Te iubesc mult de tot, Ioana, și de duminică în trei săptămâni te duc la biserică, la părintele Bobocel și o să-mi fii nevastă, așa cum ți-am promis.

– O să te muți la mine?

– Da, dacă așa vrei tu, dar am să-ți fac o casă așa cum vizezi tu, de o să crape conu' Spiridon de necaz când o s-o vadă.

– Da, așa vom face, răsese fata, purecii de pe mine și moliile din lada mea de zestre sunt o avere întregă, nu-i așa?

– Râzi de mine, ai? se aprinse flăcăul și întinse brațele s-o cuprindă, dar fata-i scăpă din mâini și se retrase în celălalt colț al laviței.

Se repezi și-o prinse de mână, trăgând-o spre el și începu s-o sărute pe ochi, pe buze și pe gât. Ea tremura ca o frunză de plop și tremurul fetei îl ațâță și mai mult, înfierbântându-i sângele. Fata lăsă capul pe spate; un umăr trandafiriu i se dezgoli și se pierdu sub potopul de sărutări pătimașe. Simți mâna aspră mângâindu-i sânii, trupul plâpând se cutremură când mâna flăcăului îi dezgoli coapsele fierbinți.

Făcu o ultimă încercare de a scăpa din mâinile flăcăului.

– Nu, Toadere, mi-i frică, dar buzele-i fură acoperite de sărutări, simți genunchiul lui puternic desfăcându-i picioarele și se pierdu în brațele lui. O durere ascuțită îi smulse un geamăt, după care trupul se destinse într-o căldură moleșitoare. În liniștea și singurătate nopții, doar luna-i privea.

* * *

O rază de lumină pătrunse prin ferestruică, mângâind chipul palid al flăcăului pierdut în frumusețea unui vis.

Un cocoș trâmbița cu glasul ascuțit ivirea zorilor și Toader se trezi din lumea visului, aruncă totul de pe el, se spală cu apă rece dintr-un ciubăr aflat la rădăcina unui păr și se furișă ușor în chilerul unde dormea maică-sa. Înșfăcă de pe policoară o bucată de mămăligă neagră, cleioasă și o bucată de brânză, apoi o rupse la fugă spre grajdurile conului Spiridon. Pătrunse ușor

în grajdul unde erau caii preferați ai stăpânului, mângâie crupa lucioasă a murgului cu steluță în frunte și guleraș alb la picioarele zvelte și începu să-l țesale. Calul îl privea cu ochi mari, recunoscători pentru grija ce-i purta și-și frecă dragăstos botul catifelat de mâna lui, nechezând ușor, mulțumit.

Flăcăul trecu la ceilalți cai, apoi zăbovi lung lângă „Șoiman”, un cal de doi ani, negru ca noaptea fără lună, pe care în curând trebuia să-l învețe cu șaua. Mângâie gâtul lucios al animalului iar gândurile îi zburară la iubita lui. Ce-o fi făcând acum Ioana? Probabil încă doarme, că, după cele întâmplătoare astă noapte, mai mult ca sigur n-a putut închide prea repede ochii. Îi era dor, milă de ea și-i era ciudă că aseară nu s-a putut stăpâni. După ce s-au desprins din încheștare fata începu să plângă încetișor, lacrimile alunecau una câte una pe obrazul frumos și totuși o ciudată bucurie îi umplea sufletul, devenise femeie.

Se temea, însă, ce va zice lumea, dacă va afla cineva, vestea se va răspândi iute în tot satul și va fi rușinea satului, o vor bârfi mai ceva ca pe Maria lui Turcu. Toader o cuprinsese dragăstos de umeri, îi ridicase bărbia și o privise lung în ochi.

– Lasă, Ioană, nu-i nimic, mai avem puțin de așteptat și o să te duc la părintele Bobocel să ne unească pe viață.

– Da, suspină fata, dar cum am să intru în biserică dacă am păcătuit?

Flăcăul o săltă în brațe, o sărută pătimaș și hohoti de râs.

– Nu fi prostuță, Ioană, că popa nu te caută, și-apoi ce are popa Bobocel cu fetișania ta? Și nu uita că treburile astea și lui Dumnezeu îi plac, că doar sub privirile lui am păcătuit, așa că o să ne ierte.

– Ce, mă, visezi? Ia pune șaua pe calul conașului, că pleacă de dimineață să inspecteze moșia, urlă, intrând în grajd, „Balaurul”, un individ solid, chel ca o lună plină, o brută de vreo 40 de ani, adusă de conu’ Spiridon de prin târgul Bacăului.

Fusese ocaș, dar moșierul avea mare încredere în el, acesta ascultându-i orbește ordinele. După nume știa că-l chema Petrache, dar toți îi spuneau „Balaurul”. Forța sa fizică impunea respect și nelipsita-i cravașă mușca de multe ori din pielea argaților vinovați ori nevinovați.

Flăcăul înșeuă armăsarul stăpânului și privea pe furiș la mai marele peste argați. Îl ura pe „Balaur” și era gata-gata să-i înfigă într-o zi, cu puțin după Paști, furca cu trei coarne, când îl zărise pe acesta ciupind-o pe Ioana de sâni. Se stăpâni la timp, precis ar fi fost trimis între baionete la ocne și-ar fi pierdut-o pe Ioana definitiv.

Prinse căpăstrul armăsarului, dădu să iasă afară din grajd, dar mâna puternică și păroasă a „Balaurului” i se propti în piept.

– Vezi, băiete, că diseară conașu’ are „mosafiri”. Caut-o pe Ioana și zi-i să fie pe aproape și să facă și o baie în Tazlău că, de, conașul e cam dorit de când cucoana s-a dus în lumea dreptilor, i-o fi dor și lui de țâță de muiere tânără și mai câștigă și ea un ban grămadă!

Toader rămase câteva clipe țintuit locului, nu-i venea să creadă ceea ce auzise, buzele-i tremurau ușor și se făcu alb la față.

– Ce-i mă, ce te holbezi așa la mine, ori mucoasa aia ți-o fi iubită?

Fața flăcăului se schimonosi de ură. „Balaurul” rânjea duhnind a băutură.

– Ticălosule, gemu flăcăul și se repezi cu capul în burta „Balaurului”, care se prăvăli pe spate. Armăsarul se ridică speriat în doua picioare și se repezi afară.

– Grijania și stelele mă-tii de mucos, mugii „Balaurul”, vână de furie și începu să lovească.

* * *

Spiridon Gavrilesco ieșise în cerdac și privea gânditor cerul puțin înnourat. Începu să-și facă socoteli cam cât timp i-ar lua o verificare a felului cum se muncește pe moșia lui, care se întindea peste cinci sate. Oricum, până seara trebuia să se întoarcă, avea niște oaspeți de la oraș ce vor înnopta la căsoaia lui.

La cei aproape cincizeci de ani arăta foarte bine, părul puțin încărunțit pe la tâmple, un început de burtă și tot timpul ras proaspăt și spilcuit, cu zâmbetul destul de rar pe buze, îi dădeau un aer grav. Nevasta îi murise de doi ani, dar nu pusese prea mult la inimă, că era cam rea de gură și-l ținea sub papuc, iar el îndurase de multe ori această apăsare, gândindu-se la ce avere frumușică îi adusese în casă. Necazul mare al conașului era altul: nu reușise să aibă un moștenitor. Gândul că o să moră și averea avea să se risipească sau, mai rău, să cadă pe mâinile „sărântocilor aștia nenorociți”, cum îi numea pe țărani și argați, îl neliniștea și deseori se cufunda în băutură cu vâtaful Petrache, cu jandarmul șef sau popa Bobocel și, uneori, cu judecătorul acestui colț de Moldovă, ce-l vizita mai mult pentru vinurile din pivnițele sale. Când licoarea lui Bachus le tulbura mințile, se dedau la adevărate orgii. Jandarmul ridica pentru o pricină